

USTAWA

z dnia 2023 roku

o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych

Art. 1. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615):

- 1) w art. 16a ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom.”
- 2) w art. 17 wprowadza się następujące zmiany:
 - a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:”;
 - b) w ust. 1 usuwa się słowa „jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.”

Art 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt ustawy o zmianie Ustawy o Świadczeniach Rodzinnych ma na celu przywrócić osobom opiekującym się osobami z niepełnosprawnością podstawowe prawo obywatelskie, jakim jest prawo do wykonywania odpłatnej pracy zarobkowej w zakresie możliwym do pogodzenia z obowiązkami związanymi z opieką. Środkiem do tego jest zmiana ustawowych warunków potrzebnych do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego. Obecne przepisy Ustawy o Świadczeniach Rodzinnych jako podstawowy warunek otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego wskazują nie podjęcie zatrudnienia lub rezygnację z pracy zarobkowej przez opiekunów osoby niepełnosprawnej. Prowadzi to do usunięcia beneficjentów takiej pomocy z rynku pracy lub wypychaniem ich w szarą strefę.

Niniejszy projekt proponuje całkowitą zmianę podejścia do owych świadczeń. W proponowanej ustawie nowelizuje się art. 17 ust. 1 Ustawy o Świadczeniach Rodzinnych, usuwając zapisy o nie podejmowaniu zatrudnienia lub rezygnacji z pracy zarobkowej przez osoby pobierające zasiłek pielęgnacyjny oraz zmienia się nazwę świadczenia na „Świadczenie Pielęgnacyjne”. Analogicznie w art. 16a Ustawy o Świadczeniach Rodzinnych dotyczącym specjalnego zasiłku opiekuńczego znosi się wymóg rezygnacji z zatrudnienia oraz pracy zarobkowej.

Zmiana ta jest postulatem od lat zgłaszanym przez opiekunów osób niepełnosprawnych. W styczniu 2021 roku świadczenie pielęgnacyjne wynosi 1.971 złotych, z kolei specjalny zasiłek opiekuńczy to zaledwie 620 zł. W styczniu 2023 roku świadczenie pielęgnacyjne wzrosło do 2.458 złotych, a więc niewiele ponad wskaźnik inflacji. Nie są to sumy na tyle wysokie aby pozwoliły na godne funkcjonowanie opiekunowi oraz podopiecznemu. Liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne w lutym 2021 roku według danych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej to 160.911 osób.

Proponowanym rozwiązaniem jest zezwolenie na podejmowanie pracy zarobkowej przez osoby pobierające oba świadczenia. Dzisiejszy rozwój technologii oraz zmiany w strukturze rynku pracy pozwalają na dużo większą elastyczność (praca na część etatu) oraz stwarzają możliwość pracy w warunkach domowych (praca zdalna). Nowelizacja pozwoli wielu osobom wyjść z szarej strefy i odzyskać godność jako pełnoprawni obywatele. Opiekunowie, którzy chcą uczciwą pracą zdobyć dodatkowy dochód bywają niestety zmuszani do pracy „na czarno”, bez umowy, ubezpieczenia, poza systemem podatkowym oraz prawami pracowniczymi.

Nie bez znaczenia jest również psychologiczny aspekt możliwości podjęcia pracy zarobkowej przez opiekunów. Pozwoli to przerwać szkodliwe zjawisko alienacji społecznej rodzin osób z niepełnosprawnością. Zmiana przepisów długofalowo zahamuje częsty proces degradacji społecznej rodzin osób niepełnosprawnych. Według danych GUS w 2019 roku zasięg ubóstwa ustawowego w rodzinach z dzieckiem niepełnosprawnym do 16 roku życia wynosił 15,6% (w rodzinach bez osób niepełnosprawnych wskaźnik ten wynosił 9,6%).

Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na obciążanie budżetu państwa, a wręcz może zwiększyć wpływy z tytułu podatków od pracy wykonywanej przez opiekunów .

Projekt odniesie pozytywne skutki społeczne przede wszystkim przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa finansowego polskich rodzin, zapobiegnie realnej groźbie ubóstwa oraz zahamuje proces degradacji społecznej rodzin osób niepełnosprawnych przez co będzie realnym wsparciem państwa dla najuboższych i niepełnosprawnych.

Przedmiot projektu nie jest niezgodny z prawem UE.

Projekt nie przewiduje wydawania dodatkowych aktów wykonawczych.

Projekt ustawy nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw oraz obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Wejście w życie ustawy będzie miało pozytywny wpływ na funkcjonowanie mikro, małych i średnich przedsiębiorców poprzez potencjalne zwiększenie podaży na rynku pracy związane z wejściem na niego osób opiekujących się osobami z niepełnosprawnością.